

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 093 115/99-3018
Signatura: bi3hs203

Oblastní pracoviště č. 9 Hradec Králové
Okresní pracoviště Náchod

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Střední odborné učiliště řemesel a služeb Školní 1377, 549 01 Nové Město nad Metují
Identifikátor ředitelství:	600 012 204
IZO:	107 860 244
Ředitel školy:	Ing. Jaromír Holeček
Zřizovatel:	MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - Malá Strana
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Náchod, Kladská 1092, 547 01 Náchod
Termín inspekce:	26. - 29. dubna 1999
Inspektoři:	Mgr. Eduard Suchanek, Ing. Miloslav Jirsa, Mgr. Dana Janulíková
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 19. ledna 1999 čj. 35 453/98-21, učební dokumenty (č. j. viz tabulka odst 4.), tematické plány, školní řád, rozvrh hodin pro sudý týden, výroční zpráva za školní rok 1997/98, třídní knihy, písemné práce z jazyka českého, německého, anglického, písemné maturitní práce z českého jazyka za školní rok 1997/98, inventární seznam pomůcek pro výuku jazyka českého, anglického, německého a dějepisu, práce žáků ze závěrečných a maturitních zkoušek.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Škola sídlí ve dvou objektech. Budova ve Školní ulici slouží k teoretické výuce všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů. Druhý objekt je využíván výlučně k praktické výuce. Součástí tohoto objektu je také velká tělocvična.

Teoretická výuka probíhá ve čtyřpodlažní budově, která byla uvedena do provozu v r. 1991. Je tam umístěno celkem 23 učeben, z nichž 13 je kmenových. V odborných učebnách jsou vyučovány především základní odborné předměty učebních i studijních oborů, dále výpočetní technika (2 učebny), technická administrativa a technické kreslení. V přízemí jsou umístěny kanceláře vedení školy a administrativních pracovníků a sborovna. Kabinety a pracovny učitelů jsou umístěny v jednotlivých podlažích.

Inspekce byla zaměřena na podmínky a průběh výchovně vzdělávací činnosti v oblasti českého jazyka a lit., cizích jazyků a dějepisu, některých přírodovědných a odborných předmětů (matematiky, fyziky, chemie, zbožíznalství, odborného kreslení a strojírenských předmětů) a technického kreslení a strojírenských předmětů).

Výuka sledovaných předmětů - matematiky, fyziky, chemie, podobně jako výuka českého jazyka a lit., probíhá v kmenových učebnách. Škola nemá pro výuku přírodovědných předmětů odbornou učebnu ani laboratoř. Vybudování víceúčelové laboratoře pro laboratorní cvičení z fyziky, chemie a zbožíznalství by umožnilo kvalitnější plnění učebních osnov. K výuce jazyků jsou využívány prostorově menší třídy bez příslušného vybavení. K zefektivnění výuky těchto předmětů by přispělo trvale umístění základní audiovizuální techniky v těchto učebnách.

Výuka sledovaných odborných předmětů probíhá částečně v učebnách kmenových, ale převážně v učebnách odborných, které jsou svým vybavením tematicky zaměřené a budované pro skupiny předmětů podle odbornosti. Všechny učebny jsou pro vyučovaný počet žáků dostatečně prostorné, vybavené klasickým školním nábytkem udržovaným v dobrém stavu. K dispozici jsou učebny pro dřevoobory, učebna pro technické a odborné kreslení, dvě učebny pro výuku strojírenských předmětů a učebna pro výuku zbožíznalství.

Celkový počet učeben a ostatních místností, jejich umístění a uspořádání v budově vyhovují současnému počtu žáků i skladbě vyučovaných oborů.

Škola je dostatečně vybavena didaktickou technikou a učebními pomůckami. Vybavení sbírek fyziky a chemie je vcelku dobré a je přiměřené obsahu vzdělávání na této škole. Dostatek ukázkového i spotřebního materiálu umožňuje uplatňování názorných prvků ve vyučování a konání předepsaných laboratorních cvičení. Rovněž pro výuku zbožíznalství má škola vyhovující učební pomůcky (vzorky surovin, sady výrobků, schémata ap.). Pro laboratorní práce je možné využít materiálového vybavení chemických sbírek.

V odborných učebnách technických předmětů jsou trvale umístěny zpětné projektorův případně epidiaskopy. V kabinetech učitelů, které se nacházejí v blízkosti odborných učeben, jsou umístěny další pomůcky, příslušná odborná literatura a nově vydané i starší učebnice. Vyučující technického kreslení sleduje a má k dispozici nové normy strojnického i odborného kreslení v dřevozpracujícím průmyslu. Vedení školy objednává podle požadavků učitelů potřebné publikace, odebírány jsou odborné časopisy.

Všechny učebny jsou vybaveny trojrozměrnými názornými učebními pomůckami, modely, ukázkami součástí, nástrojů a materiálů, příslušným obrazovým materiálem, prospekty, odbornými publikacemi, tabulkami apod. V učebně technického kreslení je možné na pracovišti, vybaveném příslušným zařízením, přiblížit žákům problematiku konstruování s podporou počítače, v učebně strojírenské technologie jsou k dispozici školní výukové CNC obráběcí stroje.

Nedostatkem je, že škola nemá vybavenou laboratoř pro výuku technických měření. Jednoduchá délková měření se provádějí ve třídě, některé úlohy ve spolupráci s výrobními závody, ale řada úloh je probírána pouze teoreticky.

Ve výuce používají žáci platné učebnice. Doporučené nové učebnice si mohou žáci zakoupit, hromadnou objednávku učebnic zajišťuje škola. Starší učebnice získávají žáci na burze učebnic, kterou škola organizuje ke konci školního roku. Škola rovněž disponuje minimálním počtem učebnic pro sociálně slabší žáky. Velmi kvalitně je z hlediska učebních textových materiálů zabezpečena výuka zejména humanitních předmětů. K dispozici je řada příruček, etymologické, frazeologické, encyklopedické a technické slovníky, ilustrované publikace, odborné knihy a časopisy, CD desky a video programy.

Ve většině strojírenských předmětů měli žáci starší, ale vyhovující učebnice, chybí např. učebnice pro technická měření. Žáci oboru truhlář a příslušného nástavbového studia pro odborné předměty učebnice nemají, ale vyučující nahrazuje tento nedostatek kopírováním materiálů pro žáky z odborných publikací a přípravou vlastních učebních textů pro některá témata.

Školní knihovna obsahuje kolem tří tisíc svazků. Jedná se především odbornou literaturu, tabulky, odborné časopisy, slovníky a beletrii. Vyučující, pověřena vedením knihovny, má zveřejněnou výpůjční dobu, takže žáci mají možnost využívat denně toto středisko informací.

Vybavení školy základními učebními pomůckami a didaktickou technikou pro výuku všeobecně vzdělávacích i odborných předmětů je na dobré úrovni.

Druhý objekt školy, v němž probíhá praktický výcvik žáků, získala škola od dřívějšího majitele v rámci delimitace. V prostorách tohoto objektu je umístěno 18 pracovišť s celkovým počtem asi 200 pracovních míst. Jsou tam např. 4 dílny pro ruční zpracování kovů, strojní dílny, dílny pro zpracování dřeva, autoklempířská a instalátérská dílna a další. Jednotlivá pracoviště jsou dostatečně prostorná, jejich strojové i materiálové vybavení umožňuje plně realizovat vzdělávací program jednotlivých oborů.

Prostorové podmínky i úroveň vybavení školy umožňují kvalitní realizaci výchovně vzdělávací činnosti.

Materiálně technické podmínky školy hodnotíme spíše nadprůměrně.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Učebny pro kmenové třídy i odborné učebny jsou dostatečně prostorné. Menší učebny slouží k výuce předmětů v dělených třídách. Ve všech učebnách mají žáci dostatek pracovního místa. Světelné i tepelné podmínky jsou subjektivně velmi dobré, výzdoba a estetika tříd je na rozdílné úrovni.

Klasické i odborné učebny jsou vybaveny moderním funkčním školním nábytkem, který odpovídá antropometrickým požadavkům. Stav veškerého školního nábytku je velmi dobrý. Účelně jsou zařízeny rovněž kanceláře, sborovna a ředitelna. Široké chodby jsou vyzdobeny květinami a nástěnkami, přispívají k vytváření pozitivního prostředí pro pobyt a práci ve škole. Interiér školy je udržován v čistotě a působí příznivým estetickým dojmem.

V době přestávek i volna využívají žáci relaxační prostory, které jsou vkusně zařízeny nábytkem a vytvářejí ucelený odpočinkový kout. Žáci jsou průběžně vedeni k udržování

čistoty a pořádku. V letním období využívají k aktivnímu odpočinku hřiště i louku v těsné blízkosti školy.

V kabinetech vyučujících je dostatek pracovního místa a prostoru pro uložení pomůcek i písemných prací žáků. Každý vyučující má svůj pracovní stůl.

Žákovské šatny jsou umístěny v přízemí budovy. Samostatné uzamykatelné kóje jednotlivých tříd umožňují žákům po přezutí průchod dovnitř školy.

Pitný režim školy je zajištěn automaty na teplé i studené nápoje. Škola má k dispozici vlastní jídelnu, kam je jídlo dováženo. Ze strany žáků není možnost stravování ve školní jídelně příliš využívána.

Rozvrh hodin odpovídá psychohygienickým požadavkům.

Současný stav psychohygienických podmínek pro práci i relaxaci hodnotíme jako spíše nadprůměrnou.

3 Hodnocení personálních podmínek

Pro výuku teoretických předmětů bylo v době inspekce ve škole zaměstnáno 24 učitelů. Všichni jsou interními pracovníky, jeden je v důchodovém věku. Praktickou výuku zajišťuje 12 mistrů odborného výcviku, nepedagogických pracovníků je 13.

Matematiku, fyziku a chemii vyučuje celkem 7 učitelů, všichni s požadovanou pedagogickou způsobilostí. Kritéria odborné způsobilosti splňují pouze 4 učitelé, kteří zajišťují úplnou výuku chemie a většinu hodin fyziky. Matematika je z větší části vyučována vyučující s odpovídajícím odborným vzděláním pro 2. stupeň základní školy. Jeden učitel matematiky má vysokoškolské vzdělání technického směru, jeden vyučující fyziky má odbornou způsobilost pro výuku v základní škole. Všichni tři jsou však zkušenými pedagogy s mnohaletou učitelskou praxí.

Humanitní předměty vyučuje celkem šest učitelů, z nichž pouze jeden splňuje požadavek odborné i pedagogické způsobilosti. Ze dvou vyučujících českého jazyka má odbornou způsobilost k jeho výuce pouze jeden. Učители bez příslušné odborné způsobilosti jsou vyučovány oba cizí jazyky. Ze čtyř vyučujících pouze dva absolvovali studium zakončené všeobecnou státní jazykovou zkouškou a jen jeden splňuje podmínky pedagogické způsobilosti. Stávající personální zajištění výuky humanitních předmětů, zejména cizích jazyků, je s ohledem na chybějící odbornou a někde i pedagogickou způsobilost učitelů neuspokojivé.

Výuku zbožíznalství, technického a odborného kreslení a odborných předmětů strojírenských zajišťuje celkem 7 učitelů. Vyučující zbožíznalství má úplné střední odborné vzdělání příslušného zaměření, v současné době končí studium pedagogické fakulty. Ostatní učitelé sledovaných odborných předmětů mají pro jejich výuku plnou odbornou i pedagogickou způsobilost.

Úroveň personálního zajištění výuky v oblasti humanitních předmětů je hodnocená jako podprůměrná, pro přírodovědné předměty jako průměrná a pro sledované odborné předměty jako spíše nadprůměrná.

Celkově jsou personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů hodnoceny jako průměrné.

4 Plnění učebních osnov

Přehled učebních a studijních oborů vyučovaných ve školním roce 1998/99 udává následující tabulka:

Učební obory

<i>Kód</i>	<i>Název vč. zaměření</i>	<i>Čj. a datum schválení uč. plánu</i>
24-22-2/00	Zámečnick	173 693/94-74/1125 z 22. 7. 1994
24-35-2/01	Klempíř - strojírenská výroba	23 255/88-212 z 14. 11. 1988
26-87-2/00	Autoelektrikář	13 365/92-21 z 26. 2. 1992
33-55-2/01	Truhlář - výroba nábytku	175 810/94-74 z 25. 11. 1994
36-78-2/00	Instalatér	14 399/97-72 z 3. 3. 1997
64-60-2/02	Prodavač - smíšené zboží	170 013/94-74 ze 14. 7. 1994
64-61-2/00	Obchodník (I. stupeň)	21 421/91-21 z 9. 8. 1991
64-75-2/00	Technicko-administrativní pracovník	17 717/91-21 z 27. 5. 1991

Učební plán učebního oboru 24-35-2 Klempíř je upraven podle alternativního učebního plánu, vydaného MŠMT ČR dne 31. 5. 1991, čj. 16 994/91-21 s platností od 1. září 1991.

Studijní obory

<i>Kód</i>	<i>Název oboru vč. zaměření</i>	<i>Délka studia</i>	<i>Čj. a datum schválení uč. plánu</i>
24-13-4/00	Mechanik strojů a zařízení	4	12 668/86-220 z 28. 11. 1986
26-70-4/00	Mechanik silnoproudých zařízení	4	14 056/86-220 z 5. 11. 1986
64-61-4/00	Obchodník (II. stupeň)	2	21 421/91-21 z 9. 8. 1991
64-61-4/00	Obchodník	4	33 323/97-23 z 6. 11. 1997
33-38-4/02	Dřevařská a nábytkářská výroba	2	22 206/93-23 z 30. 8. 1993

Výuka probíhá podle platných učebních dokumentů. Upravené učební plány respektují povolené změny. Celková týdenní hodinová dotace a celkový předepsaný počet hodin jednotlivých skupin předmětů jsou dodrženy. Konkrétní rozpracované učební plány nejsou opatřeny schvalovacím podpisem ředitele školy. Chybí v nich rovněž přehledné rozdělení předmětů na povinné, volitelné a nepovinné.

Tematické plány vyučujících mají dobrou úroveň. Zachycují časové rozdělení učiva, zařazení předepsaných písemných prací a podrobnější členění větších tematických celků

v jednotlivých ročnících. V tematických plánech vyučujících fyziky a chemie nejsou uvedeny laboratorní práce.

Porovnáním učebních osnov s obsahem tematických plánů a kontrolou zápisů v třídních knihách lze konstatovat, že učební osnovy jsou plněny nejen obsahově, ale i časově. Mírné časové odklony byly konstatovány ve výuce anglického jazyka, dějepisu a některých strojírenských předmětů. Problematické je splnění předepsaných úloh v předmětu technická měření vzhledem k tomu, že škola nedisponuje potřebným materiálním zázemím. Žádné vážnější odchylky od předepsaného obsahu učiva ani delší časové skluzy nebyly zjištěny. Počet provedených písemných prací z matematiky i z jazyků je v souladu s plánem. Laboratorní cvičení z fyziky, z chemie a zbožíznalství do doby inspekce byly konány jen ojediněle a jsou plánovány ke konci školního roku.

Kontrolou plnění učebních osnov nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky.

Z ohledem na nerovnoměrné konání laboratorních cvičení je plnění učebních osnov hodnoceno celkově jako průměrné.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

V rámci inspekce bylo hospitováno celkem 34 vyučovacích hodin v oblasti sledovaných předmětů. Ve skupině přírodovědných předmětů bylo navštíveno 12 vyučovacích jednotek. V předmětech humanitního zaměření bylo uskutečněno celkem 14 hospitací, z toho 4krát v hodinách českého jazyka a lit., 3krát ve výuce anglického a 4krát ve výuce německého jazyka a 3krát v hodinách dějepisu. Výuka odborných předmětů byla posouzená na základě 10 hospitací. Plán všech hospitací byl sestaven tak, aby v maximální míře pokryl všechny vyučující dané skupiny předmětů a co největší počet tříd různých učebních a studijních oborů.

Přírodovědné předměty

Hospitace byly uskutečněny u 6 vyučujících ve 4 hodinách chemie, v 5 hodinách matematiky a ve 3 hodinách fyziky. Učitelé vyučují podle zpracovaných tematických plánů, které korespondují s platnými učebními osnovami.

Většina sledovaných hodin měla klasickou stavbu s výjimkou dvou hodin matematiky, které měly procvičovací charakter. Opakování, někdy časově poněkud zdlouhavé, probíhalo zpravidla formou zkoušení, při kterém žáci řešili příklady na tabuli, nebo odpovídali slovně. Zkoušející se často spokojili s krátkým, málo hlasitým a nevýrazným projevem žáků, jen ojediněle aktivizovali ostatní žáky ve třídě. Hodnocení vědomostí žáků odpovídalo předvedeným výkonům při zkoušení, známky byly žákům zapsány do studijních průkazů. Někteří vyučující při zkoušení kontrolovali úroveň poznámek v sešitech.

Téma hodiny bylo vyučujícími vždy jasně vymezeno. Nejčastější formou práce učitele byl výklad. Ve výuce byl kladen důraz především na pochopení konkrétního učiva, zejména na vysvětlení základních pojmů a na vztahy a souvislosti mezi nimi. Míra aktivizace žáků jednotlivými vyučujícími byla rozdílná, vlastní aktivita žáků celkově slabá. Vzájemná komunikace mezi žáky a učiteli byla patrnější a častější v hodinách matematiky, slabší v hodinách fyziky a chemie. Výklad byl jasný a srozumitelný, jeho tempo bylo přiměřené a úměrné schopnostem žáků vnímat novou látku a současně ji zapisovat do sešitu. Učitelé žákům, zejména ve třídách učebních oborů, základní a nejdůležitější poznámky diktovali. Výuka byla dostatečně názorná. Zápisy na tabuli účelně, stručně a přehledně zachycovaly obsah učiva, použité učební pomůcky při výuce fyziky a chemie

vhodně ilustrovaly a doplňovaly probíranou látku. V hodinách nebyla použita žádná didaktická technika. Žáci byli upozorňováni na probírané učivo v učebnici.

Sledované hodiny byly vyučujícími dobře připraveny a promyšleny. Časový průběh a obsahová náplň hodiny byly vyvážené. Často však chybělo závěrečné shrnutí a zopakování probíraného učiva. Procvičovací a opakovací hodiny v matematice byly efektivně využity jak co do počtu řešených příkladů, tak do počtu vyvolaných žáků. V maximální míře byla uplatněna individuální práce se žáky.

Výuka sledovaných přírodovědných předmětů je na průměrné úrovni.

Humanitní předměty

Český jazyk a literatura

Výuka českého jazyka a literatury byla v navštívených hodinách nižších ročníků zaměřena na upevnování poznatků z pravopisu (písemnou formou, autokorektivní diktát) a tvarosloví, ale i ze slovní zásoby (určování homonym, synonym, antonym, konkrétních i abstraktních podstatných jmen). Mezi použitými metodami dominovala metoda aplikační a procvičovací. Začátky jednotlivých navštívených hodin byly charakterizovány metodou opakovací podpořenou hodnocením a klasifikací. Hodnocení bylo přiměřené jednotlivým výkonům, někdy i zřetelně a věcně zdůvodněné vyučujícím. Z kontrolovaných žákovských knížek vyplývá, že vyučující mají dostatečný počet známek jako podklad pro klasifikaci.

Ve vyšších ročnících bylo cílem výuky dokončení učiva o odchylkách od pravidelné větne stavby. Při výuce byla z počátku aplikována metoda expoziční, podobně jako při výkladu o stylistickém útvaru referátu, dále metoda procvičovací. Při procvičování učiva byla využita tabule i školní sešity, střídaly se formy práce s učebnicí a s nakopírovanými učebními texty. Přestože žáci učebnice vlastní, jednotlivě je do výuky nenosí, čímž vzniká určité omezení při plnění zadaných úkolů dle učebnic při samostatné práci žáků.

Diferenciace výuky byla zaznamenána při individuálním zkoušení žáků. Ostatní žáci byli zaměstnáni jazykovými rozbory.

Kromě prvního ročníku, kde žáci projevovali nižší stupeň uvědomělé kázně, byla patrná snaha o aktivní přístup k probíranému učivu. Nedostatkem výuky se jevila slabší znalost pravopisu a skladby. V jedné z vyučovacích jednotek bylo provedeno shrnutí učiva na základě otázek vyučující. Komunikace žáků probíhala na úrovni vět i souvislých souvětí. Ojedinele se žáci vyjadřovali jednoslovně.

Písemný projev žáků byl zkontrolován na předložených slohových pracích z jazyka českého, které svým obsahem i rozsahem naplňují osnovy. V některých případech nejsou pečlivě opravovány ze strany vyučující a není tak zajištěna adekvátnost hodnocení. Svůj význam mají i drobné kontrolní práce, jejichž úkolem je osvojení znalostí. Písemné maturitní práce z jazyka českého za školní rok 1997/98 zpracovávají s invencí charakteristiku, úvahu, referát i vypravování. Posudek těchto prací zahrnuje užší spektrum hodnocení.

Výuka českého jazyka a literatury je hodnocena spíše nadprůměrně.

Dějepis

Obsah výuky dějepisu odpovídal výchovně vzdělávacím cílům předmětu. Některé vyučovacích jednotky byly uvozeny referáty připravenými žáky. Spolu s verši, uvedenými vyučující a navazujícími na probíranou problematiku, působily motivačně.

Po frontálním a individuálním prověřování probíraného učiva testovací metodou byli žáci slovně ohodnoceni a poté adekvátně klasifikováni. Nové učivo bylo prezentováno expoziční metodou, která přecházela v dialogizovaný výklad za interakce učitel - žák. Učivo bylo podáno v širším hospodářském a socio-kulturním kontextu. Byla vysvětlena podstata rasizmu. Vyučující se podařilo žáky aktivizovat, dokázala vhodně propojit učivo dějepisu s učivem českého jazyka, literatury a občanské nauky. Během systematického výkladu si žáci zapisovali učivo do sešitu, kde vedle pečlivě vedených poznámek byly i kresby s historickou tematikou.

Všichni žáci měli k dispozici učebnice, používali mapy a prohlíželi si historické dokumenty z období 1. republiky, které bylo předmětem výuky.

Doplňující nakopírovaný materiál, historické dokumenty, velmi dobré historické znalosti žáků, aktivní zapojení do výuky, shrnutí učiva v závěru hodin jsou pozitivní výuky dějepisu.

Výuka dějepisu je hodnocena nadprůměrně.

Cizí jazyky

Výuka cizích jazyků byla organizačně vedena v českém jazyce. Většina navštívených hodin byla realizována metodou gramaticko-překladovou, kognitivní. Při procvičování základních jazykových dovedností byla u žáků zaznamenána rozdílná úroveň jazykových znalostí. Při výuce bylo procvičováno zejména čtení. Souvislý mluvený projev byl zaznamenán při ústním zkoušení maturitních okruhů, kdy byla využívána rovněž mapa Německa, a v anglickém jazyce při připravovaném referátu o výletech. S výjimkou jedné vyučovací jednotky anglického jazyka nebyla využita didaktická technika. Procvičování gramatických struktur probíhalo písemně i ústně na doplňovacích i transformačních cvičeních. Byla použita učebnice i nakopírovaný materiál. V některých třídách žáci obtížně reagovali na otázky běžné společenské frazeologie, vyučující několikrát opakovala otázku. V některých vyučovacích jednotkách německého jazyka byli žáci dlouho ústně zkoušeni u tabule, ostatní žáci třídy nebyli během zkoušení zaměstnáni, což mělo za následek nižší efektivitu vyučovacích jednotek. Mezi pozitivní výuky cizích jazyků patří důsledné opravování chyb při výslovnosti, nácvik suprasegmentálních prvků vyučujícími a využívání vhodných učebnic.

Písemný projev žáků byl kontrolován na drobných kontrolních pracích, jejichž předmětem je ověřování osvojení znalostí (jazykových prostředků). Z německého jazyka byly předloženy krátké pololetní práce mající charakter osobního dopisu. Písemné práce druhého ročníku nebyly do doby inspekce opraveny. Ve vyšších ročnících dle učebních osnov je doporučeno psát slohové práce, jež mají charakter esejů.

Výuka cizích jazyků je hodnocena průměrně.

Odborné předměty

Zbožíznalství

Výuka zbožíznalství probíhá v odborné učebně. Sledované hodiny měly přiměřené a vhodné pracovní tempo. Výkony žáků při zkoušení svědčily o jejich odpovědném přístupu ke studiu a o dobrém přehledu učiva. Opakovací hodina byla vyučující velmi dobře připravená, kladené otázky byly srozumitelné a jasné s cílem procvičit a utřídit probranou

látku. Příznivá atmosféra ve třídě byla vytvořena přirozenou komunikací mezi vyučující a žáky a aktivním přístupem žáků k výuce.

Hodina, zaměřena na ověřování některých vlastností textilních materiálů, měla charakter laboratorního cvičení. Zvolený pracovní postup byl vhodný pro splnění plánovaného cíle hodiny. Žáci byli aktivní, experimentovali ve skupinách. Nedostatkem byla absence heuristického prvku ve výuce. Žáci pouze ověřovali předem známé skutečnosti. Scházelo vyvození závěrů a zobecnění pozorovaných jevů. Za nedostatek je možné považovat rovněž chybějící protokolární zápisy dříve provedených cvičení, které nejsou vyučující vyžadovány.

Celková úroveň výuky v hospitovaných hodinách byla dobrá. Při vyučování zřetelně dominovala snaha vyučující o názornost výuky a systemizaci nového učiva. Pozorované nedostatky jsou důsledkem zatím krátké pedagogické praxe vyučující.

Výuka sledovaných hodin zbožiznalství je hodnocena jako průměrná.

Ostatní odborné předměty

Při inspekci bylo vykonáno celkem deset hospitací v jednotlivých hodinách nebo dvouhodinových celcích výuky v předmětech technická cvičení, technická měření, strojírenská technologie, materiály, technické kreslení, odborné kreslení, technologie, strojírenství a technologie montáží.

Ve sledovaných hodinách převažovalo klasické pojetí výuky s úvodním opakováním učiva buď frontálně, nebo individuálním zkoušením. V některých případech chybělo po této části hodiny jasné slovní ohodnocení výkonů žáků. Výklad nového učiva byl srozumitelný, logicky uspořádaný a po odborné stránce správný. Projev a vystupování učitelů bylo na dobré úrovni, pouze občas se objevilo nespisovné vyjadřování. Při výkladu se snažili o aktivizaci a motivaci žáků a většina z nich se průběžně přesvědčovala, zda žáci učivu rozumí. Vzájemná komunikace učitelů a žáků byla velmi dobrá. Hodiny technického a odborného kreslení, technických cvičení, ale i materiálů v oboru truhlář, měly zcela činnostní charakter se snahou o problémovou výuku a měly velmi dobrou úroveň. Ve všech sledovaných předmětech měli učitelé dostatek podkladů pro klasifikaci získaných různými formami.

Kázeň, aktivita a pozornost žáků při výuce byla většinou dobrá, jejich činnost v jednotlivých hodinách různá. Pohybovala se v rozmezí prostého opisování z tabule či diktovaných poznámek až po samostatné řešení úloh za individuální pomoci učitele. Poznámkové sešity si žáci vedou ve všech předmětech, jejich úroveň je rozdílná. Pozitivním rysem všech hodin byla dobrá komunikace mezi žáky a učiteli.

V předmětech technické kreslení, odborné kreslení a technická cvičení vypracovávají žáci předepsané práce ve formě výkresů nebo protokolů ze cvičení. V řadě případů mají velmi dobrou úroveň.

Ve většině hodin využívali učitelé pro zvýšení názornosti výuky různých učebních pomůcek, z audiovizuální techniky byl využit pouze zpětný projektor v hodinách technického kreslení. Přesto lze hodnotit ve většině případů použité prostředky jako adekvátní probíraným tématům.

Úroveň výuky v jednotlivých hodinách ostatních odborných předmětů byla rozdílná, celkově ji lze hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Na základě provedených hospitací lze konstatovat, že žáci zejména studijních oborů mají k výuce aktivní přístup a jeví o výuku zájem. V probíraném učivu se v oblasti základních poznatků a vědomostí orientují dobře a mají přehled. Vědomosti většiny žáků jsou vzhledem ke schváleným dokumentům na dobré úrovni. Z pozorování při hodinách lze usuzovat, že žáci získávají vědomosti a dovednosti v odpovídajícím rozsahu v souladu s osnovami jednotlivých oborů. Samostatné práce žáků mají v některých případech velmi dobrou úroveň. Ojedinele, zejména u žáků učebních oborů, se projevovaly nedostatky elementárního charakteru (chyby při numerických výpočtech a při provádění základních početních operací, neznalost některých základních pojmů ap.). Komunikativní schopnosti žáků jsou slabší. Většinou se vyjadřují jednoduše, kuse, obtížněji zvládají souvislý samostatný věcný projev. Písmo, grafická úprava a uspořádání zápisů v sešitech jsou rozdílné, celkově slabší u žáků učebních oborů.

Žáci školy se zapojují do soutěží podle svých možností a schopností. Jejich počet není velký. Celostátního kola matematické soutěže se v uplynulém školním roce zúčastnili 2 žáci nástavbového studia a umístili se na dalších místech. Žáci 3. ročníků učebních oborů se účastní oborových soutěží dovednosti v oborech zámečnick, instalatér, truhlář aj. zatím bez výraznějších úspěchů. Účast žáků na soutěžích je zveřejňována na nástěnkách, je vedením školy kladně hodnocena a motivačně využívána ke zvýšení aktivity ostatních žáků.

Dílčí studijní problémy se projevují u žáků v souvislosti s jejich přechodem ze základní školy na střední školu. Důsledkem této změny je často snížení počtu žáků v 1. ročníku. V dalších ročnících se stav stabilizuje a počet žáků, kteří opouštějí školu z prospěchových důvodů, je minimální.

Souhrnné studijní výsledky ukazují na to, že žáci projevují malou snahu o dosahování lepších výsledků. Většina žáků se spokojí s průměrnými, někdy i podprůměrnými výsledky, se snahou pouze prospět. Nabízená možnost doučování nebo konzultací není ze strany studentů využívána.

Výchovné a kázeňské problémy se častěji objevují rovněž v 1. ročníku. Svědčí o tom i četnost snížených známek z chování. Ve vyšších ročnících se situace zlepšuje jak z hlediska počtu, tak po stránce závažnosti přestupků.

Otázky prevence výchovného i vzdělávacího zaměření, stejně jako ostatní problémové jevy, sleduje vedení školy průběžně spolu s výchovným poradcem a třídními učiteli. Škola spolupracuje s PPP, má vypracovaný program protidrogové prevence.

Žákovská samospráva ve škole ustavena není, pracují pouze třídní výbory. Zpětnovazebné informace získává vedení školy přímo od žáků nebo od třídních učitelů.

Trvalým úkolem vedení školy a všech pedagogických pracovníků je podílet se na výchově žáků v čestné, svědomité a zodpovědné občany. K tomu přispívá i kvalitně zpracovaný školní řád. Zachycuje organizaci vyučování, povinnosti žáků, jejich chování ve škole i mimo ni. Dílčím nedostatkem je, že neuvádí práva žáků.

Působení školy z hlediska výsledků vzdělávání a ovlivňování rozvoje osobnosti žáků je hodnoceno jako průměrné.

7 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Výchovně vzdělávací proces ve škole doplňují některé odborně a sportovně zaměřené aktivity, uskutečňované v průběhu celého školního roku.

Od roku 1994 při škole provozuje svoji činnost svářečská škola. Kromě zaškolení uchazečů má oprávnění provádět výuku a zkoušky v základních kurzech svařování, dále pak konat státní zkoušky dle normy EN 287.

Nedílnou součástí činnosti školy je příprava a realizace odborných exkurzí a zájezdů jednotlivých tříd do významných zpracovatelských firem a závodů v regionu a na profesně zaměřené výstavy a veletrhy. Jednotlivé akce jsou uvedeny v plánu školy a začleněny do tematických plánů příslušných předmětů. V minulém školním roce bylo realizováno celkem 10 exkurzí, v letošním školním roce ze 14 plánovaných se 10 exkurzí již uskutečnilo.

Mezi pravidelně organizované akce školy patří také zimní lyžařský výchovně výcvikový kurz pro žáky 2. ročníku. Žáci 1. ročníku se každoročně účastní letního sportovně turistického kurzu.

Sportovní aktivity školy se projevují také účastí žáků školy na sportovních soutěžích, pořádaných okolními středními školami. Škola sama je organizátorem vánočního turnaje v sálové kopané.

Mimoškolní aktivity školy pozitivně ovlivňují vzdělávací činnost školy. Jejich úroveň je hodnocena jako průměrná.

ZÁVĚRY

SOU služeb a řemesel patří mezi střední školy s dlouholetou tradicí v regionu. Zaměření studijních i učebních oborů se v průběhu let poněkud měnilo.

Pro současnou vzdělávací nabídku má škola vyhovující materiálně technické podmínky. K jejich zlepšení by přispělo vybudování jazykové učebny a univerzálně zařízené laboratoře pro laboratorní cvičení z fyziky, chemie a zbožíznalství. Personální zabezpečení teoretické výuky, zejména odborných předmětů, je velmi dobré. Naproti tomu velmi nízká je úroveň požadované odborné způsobilosti vyučujících cizích jazyků.

Při kontrole plnění osnov nebyly zjištěny nedostatky, s výjimkou neplánovaného zařazování a konání laboratorních cvičení. Průběh výuky v hodinách nevybočoval z rámce běžné úrovně. Podobně lze charakterizovat vědomosti a znalosti žáků, které byly lepší u žáků studijních oborů. Při výuce učitelé používali didaktickou techniku jen ojediněle.

Škola plní deklarovaný výchovně vzdělávací program. V oblasti podmínek a průběhu výchovně vzdělávací činnosti je hodnocena průměrně.

Na základě pozorování a zjištěných skutečností v průběhu inspekční činnosti byly vymezeny následující poznatky:

Pozitiva:

- dobré prostorové podmínky školy,
- dostatek učebních pomůcek a literatury pro výuku humanitních předmětů a většiny odborných předmětů,
- tematicky vhodně zaměřené odborné učebny,
- dobré psychohygienické podmínky výuky,
- čisté a estetické prostředí školy,
- kvalitní personální obsazení pro výuku odborných strojírenských předmětů.

Negativa :

- absence jazykové učebny,
- nízká odborná způsobilost vyučujících v oblasti cizích jazyků,
- nepřehledná strukturace předmětů v upravených učebních plánech,
- v tematických plánech chybí zařazení laboratorních cvičení z fyziky a chemie,
- chybí protokoly z laboratorních cvičení ve fyzice, chemii a zbožíznalství,
- nedostatečné materiální vybavení pro předmět technická měření.

Doporučení :

- při úpravách učebních plánů dodržovat schéma rozdělení předmětů dle originálních učebních plánů,
- upravené učební plány a tematické plány vyučujících opatřit schvalovacím podpisem ředitele školy,
- do tematických plánu zařadit předepsaný počet hodin laboratorních cvičení z fyziky a chemie,
- provádět laboratorní cvičení průběžně a vypracovat z nich žákovské protokoly,
- stávající učebny cizích jazyků postupně vybavit trvalé umístěnými učebními pomůckami,
- v co nejkratší době řešit stav odborné způsobilosti u vyučujících cizích jazyků,
- zřídit a postupně vybavit laboratoř strojnických měření tak, aby mohla být prováděna předepsaná cvičení v plném rozsahu dle osnov vyučovaných studijních oborů
- častěji a efektivněji využívat při výuce didaktickou techniku,
- soustavně aktivizovat žáky v hodinách, ke konci hodiny provádět závěrečné opakování probraného učiva a vést žáky k samostatnému, ucelenému a věcnému projevu.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Mgr. Eduard Suchanek, v. r.

členové týmu Miloslav Jirsa, v. r.

Dana Janulíková, v. r.

V Náchodě dne 27. května 1999

Inspekční zprávu jsem převzal dne 28. května 1999

Podpis ředitele školy

Ing. Jaromír Holeček, v. r

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	3. června 1999	093 143/99 - 3018
Školský úřad:	3. června 1999	093 144/99 - 3018

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-----	-----	připomínky nebyly vzneseny